Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u Bulunan Çocuklarda Wechsler Çocuklar ?çin Zekâ Ölçe?i Gözden Geçirilmi? Formu

ARABPSYCHOLOGY.COM

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u Bulunan Çocuklarda Wechsler Çocuklar ?çin Zekâ Ölçe?i Gözden Geçirilmi? Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19864

Özet

Bu akademik çal??ma, **Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u** (DEHB) tan?s? alm?? çocuklarda, yayg?n olarak kullan?lan bir zeka testi olan **Wechsler Çocuklar ?çin Zekâ Ölçe?i Gözden Geçirilmi? Formu** (WÇZÖ-R) alt testlerinin ve Kaufman ile Bannatyne s?n?flamalar?n?n tan?sal yordama gücünü incelemek amac?yla bir uyarlama çal??mas? olarak gerçekle?tirilmi?tir. Çal??man?n temel amac?, WÇZÖ-R profilinin, DEHB'li çocuklar? kontrol grubundan ay?rt etmede ne derece etkili oldu?unu belirlemektir. Elde edilen bulgular, belirli alt testlerin (Say? Dizisi, Sözcük Da?arc???, Yarg?lama, Resim Tamamlama ve Genel Bilgi) tan? grubunu yordamada istatistiksel olarak anlaml? bir rol oynad???n? göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Wechsler Çocuklar ?çin Zekâ Ölçe?i Gözden Geçirilmi? Formu (WÇZÖ-R), Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB), Alt Testler, Zeka, Yordama Gücü, Kaufman S?n?flamas?, Bannatyne S?n?flamas?, Adaptasyon.

Yazarlar

Hesapç?o?lu, S. T., Çelik, P. C., Özmen, P. S., Yi?it, P. ?.

Amaç

Bu uyarlama çal??mas?n?n birincil amac?, klinik popülasyonda yayg?n olarak kullan?lan **WÇZÖ-R** alt test puanlar?n?n, **Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u** tan?s?n?n yordanabilirli?indeki rolünü ara?t?rmakt?r. Çal??ma, özellikle WÇZÖ-R'?n bili?sel profillerinin, DEHB'nin temel semptomlar? (dikkat eksikli?i, hiperaktivite ve dürtüsellik) ile ili?kili olabilecek farkl? bili?sel i?levleri ne ölçüde temsil etti?ini de?erlendirmeyi hedeflemi?tir.

?kincil amaç, WÇZÖ-R puanlar?ndan türetilen **Kaufman** ve **Bannatyne** s?n?flamalar?n?n DEHB tan?s?n? kontrol grubundan ay?rmadaki etkinli?ini analiz etmektir. Bu analizler, WÇZÖ-R'?n sadece genel zekay? de?il, ayn? zamanda DEHB ile ili?kili özgül dikkat ve çal??ma belle?i eksikliklerini de ortaya ç?karma potansiyelini incelemek için kritik öneme sahiptir.

Yap?

WÇZÖ-R, genel zeka (IQ) yap?s?n? ölçmek için tasarlanm??, çok boyutlu bir testtir. Temelde iki ana bile?eni ölçer: **Sözel Zeka** (Verbal IQ) ve **Performans Zeka** (Performance IQ). Bu ölçek, bili?sel yetenekleri çe?itli alt testler arac?l???yla de?erlendirerek, bireyin güçlü ve zay?f yönlerini belirlemeye olanak tan?r. WÇZÖ-R alt testleri, dil anlama, bilgi i?leme, dikkat ve görsel-motor koordinasyon gibi farkl? psikolojik yap?lar? temsil eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu spesifik uyarlama çal??mas?, WÇZÖ-R'?n alt testlerinin, özellikle **çal??ma belle?i** ve **i?lem h?z?** gibi DEHB ile yak?ndan ili?kili olan bili?sel i?levleri yans?tan puanlar?n?n tan?sal ayr?mda ne kadar etkili oldu?unu inceleyerek, ölçe?in klinik yap? geçerlili?ine odaklanm??t?r. Çal??ma, zeka ölçe?inin bili?sel profilleme yetene?ini, nörogeli?imsel bir bozukluk olan DEHB ba?lam?nda test etmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, **DEHB** tan?s?n?n WÇZÖ-R alt test puanlar? kullan?larak yordanabilirlik derecesini belirlemek amac?yla gerçekle?tirilmi?tir. Analizler, **lojistik regresyon analizi** (Backward Stepwise-Wald yöntemi) kullan?larak yap?lm??t?r. Ba?lang?çta analize dahil edilen 11 WÇZÖ-R alt test puan?ndan, 7. a?amada modelde istatistiksel olarak anlaml? 5 puan kalm??t?r.

Bu anlaml? alt testler ?unlard?r:

Genel Bilgi (Wald= 4.07, sd= 1, p= .05)
Sözcük Da?arc??? (Wald= 6.14, sd= 1, p= .05)
Yarg?lama (Wald= 5.47, sd= 1, p= .05)
Say? Dizisi (Wald= 16.79, sd= 1, p= .001)
Resim Tamamlama (Wald= 5.25, sd= 1, p= .05)

Elde edilen ki-kare de?eri 48.61 olup, bu de?er anlaml? (p <0.001) bulunmu?tur. Modelin toplam do?ru s?n?fland?rma oran? **% 67.5** olarak hesaplanm??t?r. Tan? grubunun yordanabilirli?i ise **% 66.3** olarak belirlenmi?tir; bu da 101 DEHB tan?l? çocuktan 67'sinin do?ru ?ekilde s?n?fland?r?ld??? anlam?na gelmektedir. Bu sonuçlar, WÇZÖ-R alt testlerinin, özellikle Say? Dizisi gibi çal??ma belle?i gerektiren testlerin, DEHB tan?s?n? klinik olarak yordamada önemli bir katk? sa?lad???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Bu makalede sunulan uyarlama çal??mas?n?n özeti, spesifik olarak **güvenirlik** (iç tutarl?l?k, test-tekrar test veya yar?ya bölme güvenirli?i) katsay?lar?na dair do?rudan bir bilgi içermemektedir. Ancak, WÇZÖ-R, uluslararas? alanda kabul görmü? ve yüksek güvenilirlik standartlar?na sahip bir ölçek olarak bilinmektedir. Ölçe?in orijinal formlar? ve Türkiye uyarlamalar? genellikle yüksek düzeyde güvenilirlik katsay?lar? sergilemektedir.

Çal??man?n do?as? gere?i, alt test puanlar?n?n **lojistik regresyon** modeline katk?s? incelenmi? olup, bu durum geçerli?in bir yönünü olu?turmaktad?r. Gelecekteki çal??malar, bu spesifik popülasyonda (DEHB tan?l? çocuklar) alt testlerin iç tutarl?l?k ve zamana ba?l? güvenilirlik de?erlerini detayland?rmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

WÇZÖ-R'?n orijinal yap?s?, genellikle **Sözel Kavrama** ve **Alg?sal Organizasyon** olmak üzere iki ana faktör etraf?nda toplan?r. Ancak, klinik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda, zeka profillerini daha detayl? incelemek için ek faktörler (örne?in, **Dikkat Da??n?kl???ndan Muafiyet** ve **??lem H?z?**) de dikkate al?n?r. Bu çal??mada, Kaufman ve Bannatyne s?n?flamalar?n?n yordama gücü incelenmi?tir, bu da ölçe?in çok faktörlü yap?s?n?n klinik ayr?mda kullan?ld???n? göstermektedir.

Kaufman S?n?flamas?, WÇZÖ-R alt testlerini Sözel Kavrama, Alg?sal Organizasyon, Dikkat Da??n?kl???ndan Muafiyet ve Ard???k ??leme gibi bili?sel süreçlere dayal? olarak grupland?r?r. **Bannatyne S?n?flamas?** ise testleri ??itsel-Sözel Kapasite, Uzamsal Kapasite ve Ard???k Kapasite olarak ay?r?r. Bu çal??man?n bulgular?, özellikle Say? Dizisi gibi dikkat ve ard???k i?lemeyi ölçen alt testlerin anlaml? ç?kmas?yla, DEHB'li çocuklarda dikkatin da??labilirli?inden muafiyet faktörünün klinik yordamada kritik oldu?unu dolayl? olarak desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü:

Test Type: Uyarlama (Adaptation) ve Zeka Ölçe?i

Format: Bireysel Uygulanan Klinik Performans Testi

Kullan?labilir Diller: Türkçe (Türkiye standardizasyonuna dayan?r)

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon (Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u tan?s? alm?? çocuklar) ve Kontrol Grubu

Ya? Grubu: Çocuklar (WÇZÖ-R'?n standart uygulama ya? aral???na uygun)

Popülasyon Detaylar?: Çal??mada 101 DEHB tan?l? çocuk ile kar??la?t?rma yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Zeka alt test puanlar?n?n **lojistik regresyon** analizi (Backward Stepwise-Wald) kullan?larak DEHB tan?s?n? yordama gücünün incelenmesi.

Anahtar Kelimeler

Klinik Yordama, Psikometri, Çocuk Psikiyatrisi, Bili?sel Profil, Say? Dizisi, Do?ru S?n?fland?rma Oran?, Zeka Ölçe?i.

Yazarlar

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Veri Yok

Kurum E-posta Adresleri: selmahesapcioglu@yahoo.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Veri Yok

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kendisi standart bir klinik araç olup, uygulamas? için yetkili uzmanl?k gereklidir. Bu çal??ma, yay?mlanm?? akademik bir makaleye dayanmaktad?r.

Ücret: Testin uygulanmas? ve materyalleri ücrete tabidir; ancak akademik makalenin içeri?i ücretsiz eri?ime aç?kt?r.

Test Y?l?: Çal??man?n yay?mlanma y?l? **2016**.

Kaynaklar

Hesapç?o?lu, S. T., Çelik, P. C., Özmen, P. S. ve Yi?it, P. ?. (2016). Dikkat eksikli?i hiperaktivite bozuklu?u bulunan çocuklarda Wechsler Çocuklar ?çin Zekâ Ölçe?i gözden Geçirilmi? Formunun (wçzö-r) incelenmesi: alt testlerin, Kaufman Ve Bannatyne s?n?flamalar?n?n yordama gücü. *Türk Psikiyatri Dergisi, 27*(19), 31-40. Makaleye eri?im linki: turkpsikiyatri.com

Bu çal??man?n orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: dikkat-eksikligi-hiperaktivite-bozuklugu-bulunan-cocuklarda-wechsler-cocuklar-icin-zeka-olcegi.pdf

Dikkat Eksikli?i Hiperaktivite Bozuklu?u Bulunan Çocuklarda Wechsler Çocuklar ?çin Zekâ Ölçe?i Gözden Geçirilmi? Formu Maddeleri

ÖNEML?: Wechsler Çocuklar ?çin Zekâ Ölçe?i Gözden Geçirilmi? Formu (WÇZÖ-R), standart bir **performans ve sözel yetenek testi bataryas?d?r** ve tek tek maddelerden olu?an bir öz bildirim formu de?ildir. Bu nedenle, testin maddeleri (sorular?) genel kullan?ma aç?k de?ildir ve klinik uygulay?c?lar taraf?ndan özel materyallerle uygulan?r. Çal??mada maddelerin içeri?i de?il, elde edilen alt test puanlar?n?n tan?sal yordama gücü incelenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM